

onder de oudst verzamelde planten, tusschen 1830 en 40. Gaat men voorts na, dat de plant door Grenier en Godron in Frankrijk als zeer algemeen wordt opgegeven; dat de Prodrôme de la Flore Belge 3. I p. 476 haar sporadisch opgeeft voor België, maar tamelijk algemeen langs de oevers der Schelde en *Assez commun d'Ostende à la frontière française* dan hebben we een aaneengesloten verspreidingsgebied en dan kunnen we toch wel zeggen dat de plant op de bij ons vermelde groeiplaatsen thuis hoort. Uwe vindplaats bij Bergen op Zoom is ook niet nieuw: ze is van daar reeds vereeuwigd. De eenige vreemde groeiplaats blijft nog tusschen Holset en Vaals, waar Dr. Goethart en ik haar in 1899 verzamelden, terwijl zij ook door den Heer de Haas bij Maastricht werd gevonden. Hoe ze daar komt, weet ik niet, maar ze komt in die buurt meer voor, want reeds in 1813 werd zij door Lejeune voor Spa vermeld en ook later aldaar herhaaldelijk gevonden. Ik houd onze *Medicago*, niettegenstaande haar Arabischen soortnaam, voor een echte ouderwetsche indigeen. Mocht ik u een illusie ontnemen, dan zou me dat spijten, maar alewel goede vrienden.

Wageningen, 5 Mei 1910.

Dr. L. VUYCK.

Natuurlijk, juist veel betere. Als de menschen, die door studie en eigen onderzoek de dingen goed weten, onze ervaringen en eerlijke meeningen komen aanvullen en verbeteren, dan is ons dat werkelijk een groot genoegen; niets is ons liever en heel graag geven wij onze meening voor een betere. Om de waarheid is het ons allen immers te doen.

E. Hs.

DE ORANJETIP EN DE PINKSTERBLOEM.

(*Euchloë cardamines*).

(*Cardamine pratensis*).

M maar dadelijk mijn hart van het wichtigste te ondoen: Al jaren lig ik overhoop met een der redacteurs van dit tijdschrift.

Zoo'n inleiding is waarlijk geen kleinigheid, vindt u wel? Neen, dat is ook zoo! Maar 'k zal dadelijk water in m'n wijn doen, anders loop ik gevaar, dat het stukje niet eens wordt geplaatst en daarvoor schrijf ik 't nu eigenlijk niet.

Ik geloof niet dat den heer Th. zelf ook nog maar een oogenblik bevroedt, waarom ik tegen hem heb loopen foeteren en mokken en 't is dus wel noodig, daar het al een oude kwestie is, dit even op te helderen.

Enkele jaren geleden las ik in een der boekjes van de serie »Van Bloemen, Vlinders en Vogels«, en wel in 't deeltje »In 't Bosch«, van de hand des heeren Heimans een episteltje waarin hij het heeft over den Oranjetip (*Euchloë cardamines*), dat mooie vlindertje, dat in het voorjaar vliegt en zoo aardig mimicreert met de onderzijde van z'n vleugels op schermbloemen etc. De schrijver meende toen, dat Look zonder look (*Alliaria officinalis*) beslist de geboorteplaats moest zijn van ons vlindertje.

Nu heb ik in een streek gewoond, waar *Alliaria officinalis* uren in den omtrek niet voorkwam, tenminste hoogstens zóó weinig, dat ik, die er geregeld veld en bosch doorsnuffelde, het er nooit gevonden had. (Ik kende het kruid goed, want op Texel, waar ik

eerst gewoond had, groeide het in groote menigte). Maar hoewel 't Lookkruid daar ontbrak, de Oranjetip was er alle jaren en in massa te vinden. Ik meende dus vast te moeten houden aan de veronderstelling, dat, ja misschien *Alliaria* óók wel, maar dan toch zeker niet minder de plant, waarnaar 't beest heet, de voedselplant der rupsen moest zijn nl. de Pinksterbloem (*Cardamine pratensis*). En in dien geest schreef ik den heer Thijssse.

Maar 't was mis hoor! want in het antwoord dat ik van den heer Th. terug ontving (11 Juli 1903) meende hij bepaald, dat ik me vergiste.

Nu bleef de kwestie een paar jaar rusten. En ondertusschen zocht ik andere rupsen. De Oranjetip-kwestie was voor mij uitgemaakt: mijnheer Thijssse geloofde ik.

Tot voor korten tijd en daar is m'neer Thijssse zelf de schuld van.

In afl. V van *D. L. N.*, jaargang 1908, schrijft onze redacteur een opstel over »De Oranjetip« en wel over de rupsen en poppen op. . . »Lookraket«, dus dezelfde als Look zonder Look. 't Opstel deed me den volgenden dag op onderzoek uitgaan. Je moest, dacht ik, maar even wat Lookplanten nazoeken en je vond de poppen direct, misschien nog wel rupsen.

Ofschoon het nu ook hier geregeld van Oranjetippen wemelt, *Alliaria* is hier niet, wel een uur van hier in Hummelo, Enghuizen, Ulenpas, Slangenburg.

Dus, zooals gezegd, den volgenden dag ging ik er op uit. Eerst met de tram naar Hummelo, wandelde naar Enghuizen, en zat weldra temidden van honderden lookplanten geknield. Ik verzeker u, dat ik ze naspeurde, maar geen afgevreten hauwen, geen rupsen, geen poppen. Niets. Op een andere plek: afgevreten bladeren en. . . groene rupsen. Ingepikt! Verder! Niets. Soms weer bladbeschadiging en kleine rupsjes, die wel wat op de beschrijving geleken. Kortom: een volgende tram voerde me weer mee naar huis, beladen met nogal veel *Alliaria*-planten en 12 rupsen. Die gingen in de rupsenkast. Ze vreten goed van de bladeren, doch lieten de hauwen ongeschonden. Ze werden volwassen en eindelijk brak het oogenblik aan, waarop ik al zoo lang had gewacht: nummer één verpopte en. . . schonk me de teleurstelling, dat ik me had vergist, geen Oranjetip-rupsen had gevonden, maar hoogstwaarschijnlijk die van eenvoudige witjes. Wel was dat niet alles verlies: ik kende de rupsen van 't kleine geaderde witje (*Pieris Napi*) nog niet en had dus wel wat geleerd, maar Look zonder Look was voor mij nog geen vindplaats voor *Euchloë*-rupsen. Hoeveel planten ik nog nakeek, weet ik niet, maar wel, dat ik 't opgaf.

Den vorigen zomer echter ging 't beter. Tijdig was ik in Enghuizen en vond de rupsen op *Alliaria officinalis*. Ze zijn nu verpopt en mimicreeren zoo leuk, dat, wie 't niet weet, ze niet vindt. Dus, m'neer Thijssse, u had gelijk. Maar — en nu komt voor mij het mooiste nog — ik had ook gelijk. Want een paar dagen na m'n vondsten in Enghuizen knielde ik in een wei in het Zelhemsche Broek bij een mooie *Gymnadenia*, toen ik zoowaar dezelfde rupsen zag op de Pinksterbloem-hauwen. Ik nam ze natuurlijk mee (twee waren het er) en ze verpopten om mij te laten zien dat ze echte *Euchloë*-rupsen waren.

Inmiddels had ik er een vijf-en-twintig verzameld en dus: *Euchloë cardamines* wordt ook geboren op *Cardamine pratensis* en vlinderkweekers-rupsenzzoekers, die geen Lookraket in de buurt hebben, kunnen midden Juni de rupsen ook vinden op Pinksterbloemen en (bij ons tenminste) veel meer dan op het Lookraket.

Ziet u, dat is nu ten slotte nog het mooiste, — dat de kans op de rupsen en poppen en dus de gelegenheid om de proef te nemen, waarvan de heer Th. in afl. 5, jaarg. 1908 spreekt, zooveel grooter is geworden.

Nu zullen we er ook wel achter komen of het waar is, dat er zooveel meer mannelijke vlinders geboren worden, waarvan ik echter nog niet veel geloof.

Maar. . . .

Gelooven op gezag

dat mag

niet meer in onze dagen, nietwaar?

Laten we dus allen zooveel mogelijk Oranjepip-rupsen zien te verzamelen en in 1911 eens vermelden, hoe 't staat met de geslachtsvertegenwoordiging. Als mijn poppen uitkomen (ik heb er nog eenige in het insectarium) zal ik alvast een berichtje zenden.¹⁾

Misschien willen sommige lezers ook wel eens observeeren of hunne rupsen, evenals de mijne, van de planten deserteerden en overal elders wèl wilden verpoppen, doch (op ééne uitzondering na) *niet* aan de plant. Ze konden dus ook niet worden vernield tegelijk met de planten. En van de mimicri-theorie vervalt dan ook veel. Of zouden de bewoonsters van *Alliaria* anders handelen dan van *Cardamine*? Dat is ook alweer een kwestie misschien. Vragen genoeg voorloopig.

En wat nu die gras-afmaai-kwestie betreft, och, ik geloof niet dat de moedervlinder daarvan veel vermoedt. Die stoort zich daar evenmin aan als de leeuwerik, wier jongen later de koppen door de zeis worden afgesneden, die volgt haar instinct (om dat reddende woord nog maar weer eens te gebruiken) en legt haar eitjes op de planten, die ze weet (?) dat de rupsen lusten: op Look zonder Look en — *Cardamine pratensis*.

Ambt Doetinchem.

A. JOMAN.

¹⁾ Hiermede bericht ik, dat het aantal uitgekomen mannetjes precies gelijk was aan dat der wijfjes. Slechts 1 pop kwam niet uit. Die had anders net den doorslag kunnen geven. Van die fabelachtige overproductie van manl. vlinders geloof ik dus minder dan ooit.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

GLIMWORMEN.

De laatste aflevering van *De Levende Natuur*, de eerste in een nieuw formaat, heb ik met nog meer genoegen ingekeken dan de vroegere afleveringen.

Nu vraagt U naar glimwormen. Die kennen we in Wageningen opperbest. Ze komen hier en daar in grasvelden voor, maar geregeld vindt men ze langs den tweeden bergrand, d. w. z. het wandelpad halverwege de helling van den Wageningschen berg. Maar ik heb hier nooit anders gevonden als wijfjes en larven. Nimmer heb ik een mannetje zien vliegen of gehoord dat men die hier gezien had. U schrijft na een warmen zomerdag. Dat dacht ik ook altijd, maar ik heb dikwijls dien bergrand geloopt, in schemer en volslagen duisternis en wanneer men het volgens menselijke gevoelens lekker oordeelde en meende dat op zulk een zoelen avond, trouwens zeldzaam in ons land, ook de glimwormen zouden genieten, dan heeft men het mis. Misschien genoten zij ook wel, maar dan in stilte zou ik haast zeggen, beter uitgedrukt genieten zij misschien in duisternis. En dikwijls lichtten zij wel op gure, winderige avonden, soms reeds vroeg in het voorjaar. Trouwens iets soortgelijks kan men waarnemen bij de nachtegale, die hebben ook een andere maatstaf omtrent het weer als wij met ons menselijk gevoel; zeer dikwijls hoort men er geen een, wanneer wij wel neiging tot zingen zouden krijgen, terwijl ze op gure avonden somtijds het hoogste lied uitzingen. Ik weet er geen verklaring voor. Om echter op de glimwormen terug te komen. Ik heb de beestjes nooit iets zien gebruiken en van den wind kunnen zij toch ook niet leven. Dikwijls heb ik ze meegenomen en in het gras van mijn tuintje neergezet; een of twee dagen zag ik ze dan nog lichten en dan waren ze voor altijd verdwenen. En hoewel ze in Wageningen geen mannetjes voor de voortteling schijnen noodig te hebben, blijkt mijn buitenplaats toch niet geschikt voor hunne voortplanting. Hoever zij zich langs de heuvelen langs den Rijn uitstrekken, kan ik niet zeggen, omdat ik zoo laat meestal niet buiten ben op verder van mijn woonplaats verwijderde punten. Wel zijn ze nog bekend uit het Geuldal en langs de Nijmeegsche heuvels; maar ook herinner ik ze mij als jongen herhaaldelijk gezien te hebben te Hees bij Nijmegen en dus op vlak terrein. Aangezien, behalve het lichtend vermogen, de diertjes in hun levenswijze nog wel iets raadselachtigs hebben, kunnen deze mededeelingen misschien ook anderen aansporen van hun bevindingen wat mee te deelen, ten einde zodoende iets nader bekend te worden met deze geheimzinnige wezens.

Wageningen.

Dr. L. VUYCK.